

חיים בעולם הזה, וחיים בעולם הבא.

רבי אלעזר אמר, כל מי שמשתדל בתורה, אין מיתתו על ידי יצר הרע, משום [שהוא נחש, והוא מלאך הפנות, אלא מיתתם בנשיקה, שכתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו. כלומר על פי ה' והוא הנשיקה שהיא דקות של הנפש בעקר, ואותו שמשתדל בתורה] שהתחזק בעץ החיים ולא הרפה ממנו, ולכן צדיקים שמשתדלים בתורה לא נטמא גופם [אלא הוא טהור, כמו אלהיו בבית הקברות שמצאו אותו רבנו ושאלו אותו, ולא כהן הוא מרי? אמר להם, צדיקים לא טמאים במיתתם, כמו ששינונו, ביום שמת רבי במלך כהנה. כלומר שהתעסקו בו] שלא שרתה עליהם רוח טמאה.

יעקב היה עץ החיים, למה פחד, שהרי לא יכול לשלט עליו? ועוד, שהרי כתוב והנה אנכי עמך וגו', למה היה פוחד? ועוד, שהרי כתוב ויפגעו בו מלאכי אלהים, אם מחנות קדושים היו עמו, למה היה פוחד?

אמא הכל היה נאה, ויעקב לא היה רוצה לסמך על נס של הקדוש ברוך הוא, משום שחשב שאינו כדאי שהקדוש ברוך הוא יעשה לו נס, מה הטעם? משום שלא עבד את אביו ואמו כראוי ולא השתדל בתורה ונשא שתי אחיות, ואף על גב שהכל נתבאר. ועם כל זה צריך לאדם לפחד תמיד ולהתפלל לפני הקדוש ברוך הוא בתפלה, שכתוב אשרי אדם מפחד תמיד [ולפחד תמיד מלפני הקדוש ברוך הוא], והרי פרשנה.

בא ראה, תפלת האבות העמידו עולם, וכל בני העולם עליהם עומדים וסמוכים, ויעולם

ולעולמי עולמים לא נשפחת זכות האבות, משום שזכות האבות היא קיום של מעלה ומטה, וקיום של יעקב הוא קיום שלם יותר מכלם. ולכן בשעה שצרה לבני יעקב, הקדוש ברוך הוא

חיין בהאי עלמא וחיין בעלמא דאתי. רבי אלעזר אמר כל מאן דאשתדל באורייתא לשמה, לאו מיתתיה על ידא

דיצר הרע, בגין (גליון דהוא נחש והוא מלאכא דמוקא. אלא מיתתהון בנשיקה דכתיב (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו, כלומר על פי ה' והיא הנשיקה דהיא דביקומא דנפשא בעיקרא, והיא דאשתדל באורייתא) דאתתקיף באילנא דחיי ולא ארפי מניה, ובגין כן צדיקא דמשתדלי באורייתא לא מסתאבי גופא דלהון (גליון: אלא הוא דכו, כגון אלהיו כבי קברי דאשכחיהו רבנו, ושאלו ליה ולאו כהן הוא מרי, אמר לון צדיקא לא מסאבי במיתתהון, כמה דתנינן ביום שמת רבי במלך כהונה, כלומר דאתעסקו ביה) דלא שרא עלייהו רוח מסאבא.

יעקב אילנא דחיי הוה, אמאי דחיל, דהא לא יכול לשלטאה עלוי. ועוד דהא כתיב והנה אנכי עמך וגו', אמאי הוה דחיל. ותו דהא כתיב ויפגעו בו מלאכי אלהים. אי משריין קדישין הוו עמיה אמאי הוה דחיל. אמא כלא יאות הוה, ויעקב לא הוה בעי למסמך על ניסא דקדשא בריה הוא, בגין דחשיב דלאו איהו כדאי דקדשא בריה הוא יעביד ליה ניסא. מאי טעמא, בגין דלא פלח לאבוי ולאמיה פדקא יאות, ולא אשתדל באורייתא ונטל תרי אחיות. ואף על גב דכלא אתמר, ועם כל דא בעי ליה לבר נש למדחל תדיר ולצלאה קמי קדשא בריה הוא בצלותא. דכתיב אשרי אדם מפחד תמיד (ולמדחל תדיר קמי קדשא בריה הוא) והא אוקמוהו.

תא חזי, צלותא דאבהן קיימו עלמא, וכל בני עלמא עלייהו קיימי וסמכין. לעולם ולעלמי עלמין, לא אתנשי זכותא דאבהן, בגין דזכותא דאבהן איהו קיומא דעילא

רוֹאֶה אֶת דְּמוֹת יַעֲקֹב וְחָס עַל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. יַעֲקֹב"ב בּוֹא"ו, לְמַה בּוֹא"ו? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא דְמוֹת שֶׁל יַעֲקֹב מִמֶּשׁ.

בֵּא רֵאָה, כָּל מִי שֶׁרוֹאֶה אֶת יַעֲקֹב, כְּמִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּאַסְפֵּקֶלְרִיָּה הַמְּאִירָה (תפארת), וְהָרִי נֶאֱמַר שֶׁיִּפְּיוֹ שֶׁל יַעֲקֹב כְּיִפְּיוֹ שֶׁל אָדָם הַרְּאִשׁוֹן. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֲנִי שֶׁמַּעֲתִי, שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בַּחֲלוּמוֹ וְרוֹאֶה אֶת יַעֲקֹב מַעֲטָף בְּמַלְבוּשָׁיו, מִתּוֹסְפִים לוֹ חַיִּים.

רַבִּי שֶׁמְעוֹן אָמַר, הָרִי נֶאֱמַר שֶׁדוֹד הַמְּלָךְ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה, לֹא הָיוּ לוֹ חַיִּים כָּלֵל, פָּרַט לְזֶה שֶׁאָדָם הַרְּאִשׁוֹן נִתֵּן לוֹ שְׁבַעִים שָׁנָה מִשְׁלוֹ, וְכֵן הָיָה קִיוּמוֹ שֶׁל דוֹד הַמְּלָךְ שְׁבַעִים שָׁנָה הָיוּ, וְקִיּוּם שֶׁל אָדָם הַרְּאִשׁוֹן אֶלֶף שָׁנָה חֹסֵר שְׁבַעִים. נִמְצְאוּ בְּאֵלֶּה אֶלֶף שָׁנִים רֵאשׁוֹנוֹת אָדָם הַרְּאִשׁוֹן וְדוֹד הַמְּלָךְ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כא) חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לוֹ אֲרֶךְ יָמִים עוֹלָם וְעַד. חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ - זֶה דוֹד הַמְּלָךְ. שֶׁהָרִי כִּשְׁבָרָה הַקְּדוּשׁ כְּרִיף הוּא גֵן עֵדֶן, הַטִּיל בּוֹ נִשְׁמַת דוֹד הַמְּלָךְ, וְהִסְתַּכֵּל בּוֹ וְרֵאָה שֶׁאֵין לוֹ חַיִּים מִשְׁלוֹ כְּלוּם וְעוֹמֵד לִפְנֵי כָּל הַיּוֹם. כִּיּוֹן שֶׁנִּבְרָא אָדָם הַרְּאִשׁוֹן, אָמַר, הָרִי וְדַאי קִיוּמוֹ. וּמֵאָדָם הַרְּאִשׁוֹן הָיוּ שְׁבַעִים שָׁנִים שֶׁהִתְקַיְּם דוֹד הַמְּלָךְ בְּעוֹלָם.

עוֹד הָעֲבוֹת הִשְׁאִירוּ לוֹ מִחַיִּיהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד. אֲבָרְהָם הִשְׁאִיר לוֹ, וְכֵן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף. יִצְחָק לוֹ הִשְׁאִיר לוֹ כְּלוּם, מִשּׁוֹם שֶׁדוֹד הַמְּלָךְ בֵּא מִצְדוֹ.

יִצְחָק לֹא שָׁבַק לִיָּה כְּלוּם, בְּגִין דְּדוֹד מִלְכָּא מִסְטְרִיָּה קָא אֶתָּא.

וְתַתָּא, וְקִיוּמָא דְיַעֲקֹב אִיהוּ קִיוּמָא שְׁלִים וְתִיר מִכְּלָהּוּ. וּבְגִין כֵּן בְּשַׁעֲתָא דְעֶאָקוּ לִבְנוֹי דְיַעֲקֹב, קִדְשָׁא בְרִיף הוּא אַחְמִי קַמִּיָּה דְיוֹקְנָא דְיַעֲקֹב וְחַיִּים עַל עֲלָמָא כְּמַה דְאַתְּ אָמַר, (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. יַעֲקֹב"ב בּוֹא"ו, אִמְרֵי בּוֹא"ו, בְּגִין דְּאִיהוּ דְיוֹקְנָא דְיַעֲקֹב מִמֶּשׁ.

תָּא חַזִּי, כָּל מָאן דְּחַמִּי לִיָּה לְיַעֲקֹב כְּמָאן דְּאַסְתַּכֵּל בְּאַסְפֵּקֶלְרִיא דְנִהְרָא, וְהָא אֶתְמַר דְּשׁוּפְרִיָּה דְיַעֲקֹב כְּשׁוּפְרִיָּה דְאָדָם קְדַמָּא. אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֲנָא שֶׁמַּעֲנָא דְכָל מָאן דְּאַסְתַּכֵּל בַּחֲלִמִיָּה וְחַמָּא לִיָּה לְיַעֲקֹב מַקְסָטֵר בְּקוּסְפוֹי, חַיִּין אֶתּוֹסְפֵן לִיָּה.

רַבִּי שֶׁמְעוֹן אָמַר, הָא אֶתְמַר דְּדוֹד מִלְכָּא עַד לֹא הָיָה, לֹא הָיוּ לִיָּה חַיִּים כָּלֵל. בַּר דְּאָדָם קְדַמָּא יָהֵב לִיָּה שְׁבַעִין שָׁנִין מְדִילִיָּה, וְכֵן הָיָה קִיוּמִיָּה דְּדוֹד מִלְכָּא שְׁבַעִין שָׁנִין הָיוּ. וְקִיוּמָא דְאָדָם קְדַמָּא אֶלֶף שָׁנִין חֹסֵר שְׁבַעִין. אֲשַׁתְּפַחוּ בְּהַנִּי אֶלֶף שָׁנִין קְדַמָּאי, אָדָם הַרְּאִשׁוֹן וְדוֹד מִלְכָּא.

פְּתַח וְאָמַר (תהלים כא) חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לוֹ אֲרֶךְ יָמִים עוֹלָם וְעַד. חַיִּים שָׁאֵל מִמֶּךָ, דָּא דוֹד מִלְכָּא. דְּהָא כִּד בְּרָא קְדַשָּׁא בְרִיף הוּא גִנְתָּא דְעֵדֶן אֲטִיל בֵּיָה נִשְׁמַתָּא דְדוֹד מִלְכָּא, וְאַסְתַּכֵּל בֵּיָה וְחַמִּי דְלִית לִיָּה חַיִּים מְדִילִיָּה כְּלוּם. וְקִיּוּמָא קַמִּיָּה כָּל יוּמָא. כִּיּוֹן דְּבְרָא אָדָם הַרְּאִשׁוֹן אָמַר הָא וְדַאי קִיוּמִיָּה, וּמֵאָדָם קְדַמָּא הָיוּ שְׁבַעִין שָׁנִין דְּאַתְקִיָּים דוֹד מִלְכָּא בְּעֲלָמָא.

תוֹ אֲבָרְהָן שְׁבָקוּ לִיָּה מִחַיִּיהוֹן כָּל חַד וְחַד, אֲבָרְהָם שְׁבָק לִיָּה, וְכֵן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף.